

Navn:

Fødselsdato:

Skole:

Fag:

Gym bekend,)

Dato for prøveafleggelse:

--

Fag:	Vejleder:
Kultur- og samfundsfaggruppe Historie B	

Opgaveformulering:

Der ønskes en kort redegørelse for den transatlantiske slavehandels etablering i 1600-tallet samt en redegørelse for forholdene for slaverne under såvel transporten over Atlanten som på de dansk-vestindiske øer i 1700-tallet.

På baggrund af en analyse af vedlagte tekster og selvfundet materiale ønskes en analyse af debatten om slavernes forhold blandt danskere i 1700-tallet. Endelig ønskes en vurdering af argumenterne i nutidens debat om en eventuelt officiel dansk undskyldning til slavernes efterkommere.

Vedlagt:

J.L. Carstens om de slavegjortes biologi (o. 1740)

<http://www.his2rie.dk/kildetekster/dansk-vestindien/tekst-15/>

Paul Isert om opgøret på slaveskibet Christiansborg (1787)

<http://www.his2rie.dk/kildetekster/dansk-vestindien/tekst-17/>

Med aflevering i Netprøver bekræfter jeg, at opgavebesvarelsen er udarbejdet af mig. Jeg har ikke anvendt tidligere bedømt arbejde uden henvisning hertil, og opgavebesvarelsen er udfærdiget uden anvendelse af uretmæssig hjælp og uden brug af hjælpemidler, der ikke har været tilladt under prøven.

Resume

Denne opgave undersøger slavernes fortid under den danske transatlantiske slavehandel mellem Guldkysten, De Vestindiske øer og Danmark samt de uudholdelige forhold der var på fragtskibene, som sejlede over Atlanten med slaver og hvordan slavernes forhold kom til at blive på De Vestindiske øer. En analyse af ”J.L. Carstens om de slavegjortes biologi (o.1740)”, der beskriver det biologiske der sker i en sort persons krop der gør, at de har en anden farve end hvide og hvilke forskelle der er mellem de hvide og de sorte. Derudover er der lavet en analyse af ”Paul Isert om oprøret på slaveskibet Christiansborg (1787),” som beskriver hans oplevelse af et oprør på skibet Christiansborg, og hans syn på slaver. De to tekster og en selvfundet kilde ”Om Negerhandelen” er med til at vise, hvordan forholdene mellem slaverne og danskerne var og hvilket syn de hvide havde på de sorte op gennem 1700-tallet. Opgaven diskuterer, hvordan fortiden med slaveriet nu har ført til, at de vestindiske øer står i problemer og gerne vil have en undskyldning og en erstatning fra dansk side af. Diskussionen omhandler de forskellige argumenter for, om vi danskere i dag skal undskylde til folkene på øerne. Den konkluderer, at Danmark var med til at flytte og behandle flere tusinde afrikanere på hårdeste vis og at uanset hvor slaverne var, blev de oftest set værende anderledes og blev behandlet uretfærdigt og at deres efterkommere nu lider på grund af danskernes opførsel i tiden med slaver og efter opløsningen af slavetiden. Undskyldningen er stadig ikke kommet på plads, og det kan ikke vides, om den nogensinde kommer til det.

Indholdsfortegnelse

Resume.....	2
Indholdsfortegnelse.....	3
Indledning.....	4
Redegørelse.....	5
Analyse.....	7
Diskussion.....	12
Konklusion.....	16
Litteraturliste.....	17
<i>Bøger</i>	17
<i>Artikler</i>	17
<i>Tekster fra internettet</i>	17
<i>Videoer</i>	18
<i>Givende tekster</i>	18

Indledning

Skal vi undskylde i dag for vores rolle i slavehandlen der foregik for 200 til 300 år siden? De fleste har nok hørt om De Vestindiske øer, men de har nok ikke hørt om den fælles historie vi danskere deler med de daværende øboer og deres efterkommere, der lever på øerne i dag. Danmark var med i slavehandlen som mange andre europæiske lande også var det fra 1600-tallet af. Og en af de vigtigste handler for Danmark fra 1600-tallet og op til 1800-tallet var slavehandlen, som foregik på Guldkysten. Endelig kom forbuddet om køb af slaver i 1792, men det trådte først i kraft omkring 1803. Og videre gik handlen på de danske områder indtil 1848. På de små 200 år blev der fragtet godt 111.000 afrikanere til de tre små øer, St. Thomas, St. Jan og St. Croix, hvor de arbejdede under ulidelige forhold.

Med De Vestindiske øers og Danmarks fælles historie vil der blive undersøgt etableringen af den transatlantiske handel i 1600-tallet. Derudover også hvordan slavernes forhold var under transporten over Atlanten og på de dansk-vestindiske øer i 1700-tallet. Med udgangspunkt i de to givende tekster og selvfundet materiale vil der blive analyseret slavernes forhold iblandt danskerne i 1700-tallet. Endvidere vil opgaven diskutere og finde argumenter for og imod, hvorvidt vi skal give en offentlig undskyldning til de efterkommere der er på De Vestindiske øer i dag.

Redegørelse

Danmark blev som mange andre europæiske lande en kolonimagt i 1600-tallet. Danmark fulgte efter de andre europæiske stormagter som Spanien, Portugal og Frankrig. Danskerne og hollænderne havde et godt forhold til hinanden i 1500-1600-tallet og derfor var der også mange af de hollandske købmænd og søfolk, der kom med i de danske kompagniers tjeneste, hvor nogle af dem var med til at grundlægge danske kompagnier.¹ Danmarks første koloni var Vestindien, som blev etableret i 1666. Vestindien bestod af de tre øer St. Thomas, St. Jan, og St. Croix, hvor vi først erobrede St. Thomas i 1666. Det vestindiske Kompagni blev oprettet af købmændene i 1672, hvor de erobrede St. Jan i 1684. St. Croix købte vi af franskmændene i 1733 og det samlede areal af de tre øer var ikke større end Langeland. Selv om, at de danske øer ikke var på størrelse med de andre stormagters, så udefra set lignede de meget godt hinanden.² Meningen med at skulle have de Vestindiske øer var, at vi skulle være med i trekantshandlen og tjene penge. Europæerne koloniserede større og større arealer indtil midt 1700-tallet og dermed blev plantagerne med sukker og bomuld forstørret på de caribiske øer. De manglede arbejdskraft og hentede derfor slaver fra Afrika, som blev fragtet hele vejen over Atlanten og over til øerne, hvor de skulle arbejde. Europæerne købte dem på auktioner på Guldkysten, hvor slavehandlerne og høvdingerne samlede slaverne ud til kysten, hvor europæerne kunne komme og købe dem. Ofte fik slavehandlerne våben, krudt, smykker, metalting og alkohol til gengæld. Når man havde købt sine slaver, fik de derefter brændemærket et stempel, så man kunne se, hvor slaverne hørte til. Skibstegninger over skibet ”Brookes”, hvor de danske skibe så nøjagtigt ud på samme måde, viser placeringen af slaverne. Selvom at tegningerne kun viste plads til 450 slaver, sejlede det med over 600 slaver på en rejse. Man udnyttede al den plads man kunne, så der var plads til flere slaver. Man anbragte drengeslaver i særskilt rum og byggede hylder ud fra skibssiden således, at man kunne stable slaverne³ Kvinder og mænd blev adskilt og ofte så var det kun mændene, der var lænket sammen både i hænder og fødder og nogle gange to og to sammen. Med fragtskibene kunne det tage mellem 2-4 måneder før at man var på øerne, men i alt kunne hele rejsen godt tage 2 år.⁴ Fra 1777-1788 var der 35 rejser med de danske slaveskibe, hvor der er blevet kontrolleret, hvor mange der døde. Det viser sig at på

¹ Kulturmøder – I dansk kolonihistorie - Marianne Rostgaard og Lotte Schou s. 12

² Kulturmøder – I dansk kolonihistorie – Marianne Rostgaard og Lotte Schou s. 85

³ Om forholdene på danske slaveskibe – Sv. E. Green-Pedersen s. 38-39

⁴ Om forholdene på danske slaveskibe – Sv. E. Green-Pedersen s. 34

de 35 rejser var der i alt 1597 sømænd, hvoraf 521 døde og 12809 slaver, hvoraf 1906 døde⁵ Ofte døde der omkring 16-20% af slaverne, inden man var kommet hen til destinationen.⁶ Grunden til den store dødlighed lå i flere ting. Der var mangel på ordentlig kost og C-vitamin og meget af maden nåede at blive fordærvet, inden skibene nåede i havn. Der var en dårlig hygiejne, så der hvor slaverne lå, var også der de kastede op, urinerede og lavede afføring. Med den dårlige hygiejne og måske nogle sygdomme fra Afrika, spredte sygdomme sig hurtigt på skibet. Når slaverne var ankommet til De Vestindiske Øer blev de behandlet som om, at de var kommet i paradys. De fik nogle friheder og man gav dem mad fra deres eget område og man fingjorde dem. Slaverne kunne slet ikke se nogen frygt i de momenter, men derefter blev de sat til salg igen på slaveauktioner. Her kunne plantageejerne nærstudere slaverne og pege ud, hvem de ville købe.⁷

Slaverne pådrog sig en masse arbejdsulykker og psykiske lidelser gennem det hårde arbejde de skulle gennemføre hver dag. Nogle slaver udførte selvskaade for at ramme plantageejerne og nogle kunne endda finde på at begå selvmord i frustration.⁸

Som på fragtskibene var der også mange slaver, der døde på øerne. Igen var det på grund af dårlig hygiejne, f.eks. drikkevand som også blev brugt som bade- og vaskevand. Sygdomme som mæslinger og kopper kom blandt børnene og for de voksne var det sygdomme som tuberkulose der var en hyppig dødsårsag.⁹ På øerne havde slaverne ingen rettigheder og det var næsten umuligt at slippe væk. Et par enkelte slaver slap ved at købe sig fri, og fik opnået status som "frinegre". Andre flygtede væk fra øen, men der var også nogle slaver som samlede sig og lavede et oprør som i 1733 på St. Jan. Der var stramme regler mellem de sorte og de hvide mennesker på øerne. De hvide mennesker måtte ikke have et personligt forhold med de sorte slaver, men en hvid mand måtte gerne udnytte de kvindelige slaver seksuelt, hvis kvinden derefter blev gravid, blev barnet til en slave. Men hvis en hvid kvinde blev gravid med en slave, blev kvinden landsforvist, frataget alle sine ting og mistede hendes ret til arv fra familie¹⁰ Der var forskellige slags slaver, som også havde forskellig status afhængig af, hvad de arbejdede som. Det hårdeste arbejde var arbejdet i plantagerne, som også havde den laveste status. Derefter kom husslaverne og til sidst de slaver som havde et håndværk eller var bombaer, også kaldt opsynsmænd.¹¹ Straffen var hård for de slaver som

⁵ Om forholdene på danske slaveskibe – Sv. E. Green-Pedersen s. 70-71

⁶ Danmarkshistorien.dk – Den danske slavehandel, ca. 1660-1848

⁷ Historielab – Da Danmark var en slavenation - Læge Paul Isert Kilde 4 s. 27

⁸ Rigsarkivet – Dansk Vestindien – Slavernes helbred, ulykker, selvskaade og selvmord

⁹ Rigsarkivet - Dansk Vestindien – Sygdom og død blandt slaverne

¹⁰ Historielab.dk – Da Danmark var en slavenation – 5/3 2020 s. 17

¹¹ Historielab.dk – Da Danmark var en slavenation s. 17

ikke adlød ordre eller gjorde noget de ikke måtte. Slaveloven blev erstattet med en ny forordning med 19 paragraffer som guvernøren indførte i 1733. Hvis en slave stjal noget af en værdi af 4 rigsdaler, skulle slaven knibes og derefter hænges, ved mindre tyverier skulle man have brandmærke i panden og have mellem 100-150 slag.¹² Der var også regler om, hvordan en slave skulle holde sig tilbage ,hvis der kom en hvid mand gående forbi, ellers kunne de også blive straffet.

Analyse

I løbet af 1700-tallet var der forskellige syn på slaverne. Men imod slutningen af århundredet begyndte man at skifte mening eller i hvert fald at stille spørgsmål ved, om det var en okay opførsel. J.L. Carstens var en adelig person, der var plantageejer på Mosquitobugten, St. Jan og St. Thomas. Carstens tog også tit til Danmark, fordi han var talsmand for plantageejerne på øerne. Han var selvfølgelig interesseret i at vise, hvorfor slaverne var anderledes i forhold til danskerne og derfor skrev han denne beskrivelse om slavernes biologi i 1740. Han starter ud således;

”De fleeste af Slaverne og aller helst de, som ere fødte der paa Landet, Lever meget Længere end de Blancke eller hvide Mennsker; thj de kand opnaa en alder hen imod 100 Aar og derover.”(Carstens)

Dette er det første og det eneste rigtige argument han bruger for, hvorfor det lige var de sorte der skulle være slaver. Det gav jo også god mening, at man brugte de sorte, som kunne leve og arbejde i flere år end de hvide kunne. Hans tekst gav ikke et overordnet syn på, hvorfor det lige præcis var dem der blev valgt til slavearbejdet. Men en af grundene til, at det var de sorte der skulle være slaver var, at de var anderledes end de hvide. Så for at man ikke brugte nogen af ens egen slags fandt man altså nogen der var anderledes og dermed af en anden art.

Med hjælp fra barbererne, som også blev brugt som kirurger den gang, fandt de ud af, hvorfor de sorte havde den farve som de nu havde. Grunden til den sorte farve forekom således;

”4de at Galden gaar med Chylo eller Legemets Saft ind i Blodet, at dend med samme Saft vandrer det gandske Legeme, at den Filtreres eller Ældtis i Leveren, og at mange af dens Partickler gaar igiennem Nyrrerne, og andre Lægemets Deelee. Saa at dend

¹² Historielab.dk - Da Danmark var en slavenation - Gardelins reglement s. 18

Safft, som da er formænget med Galden, omsider udgyder sig i dend yderste Huud hos Negrerne og saaledes gør dend sort.”(Carstens)

I hans oplysende tekst beskriver han den proces han er gået igennem for at finde svaret med akademiske ord og sætninger som; ”...at den Filtreres eller Ældtis i Leveren, og at mange af dens Partickler gaar igiennem...”(Carstens) Han rammer hans publikum på både logos og etos idet hans tekst er blevet fremstillet med facts og videnskabelige beviser for, at det han siger er rigtigt. Han får en mere professionel profil, også fordi han ikke var alene om at undersøge de sortes kroppe. ”Mens Grunden og aarsagen til denne Sorthed samt adskillige forandringer i Coulleuren haar jeg baade selv seet og erfahret af Barberene”(Carstens) hvilket understøtter hans udsagn. Det gav danskerne et syn på, hvorfor de var anderledes i forhold til dem selv. Carstens kunne muligvis have været blevet inspireret af andre mennesker, der gjorde sig i biologien. F.eks. Carl Von Linné som klassificerede naturen i dyr og planter i grupper, ligesom Carstens lidt gør her med de hvide mennesker og de sorte mennesker.¹³ Det var en helt ny moderne måde at lave adskillelser på. Hvis man gik omkring 100 år tilbage, så ville man have adskilt folk ud fra, hvilken religion de havde, men at adskille folk biologisk var på dette tidspunkt en ny metode, der blev bredt ud. På grund af, at det meste af Carstens indtjening var på hans plantager, var det også meget vigtigt for ham at få argumenteret sig frem til at få overbevist folk om, at det var rigtigt det han sagde, selvom han lidt fik fremstillet afrikanerne som nogle forsøgskaniner, hvor man kan gøre, hvad man vil med dem. Hvis der på nogen måde kom tvivl omkring slaveriet, kunne det gå ud over hans forretning, status, indtjening og liv.

I løbet af 1700-tallet, var der også mennesker, som var uenige med den måde slaverne blev behandlet på. Folk begyndte at stille spørgsmål til, om det var etisk korrekt at behandle et menneske på den måde.

En stærk kritiker af slaveriet var Paul Erdmann Isert (1756-1789) Han, ligesom nogle få andre, mente at slaveriet skulle forbydes. Isert var en kirurg og planter, som arbejdede på Guldkysten i Dansk Guinea. Hans ellefte brev, som han skrev på St. Croix d.12. marts i 1787, omhandlede hans tur over Atlanten på et skib med et slaveoprør. Her prøvede han at overbevise befolkningen om, at den måde de blev behandlet og set på af de hvide, ikke var i orden og at dette også var grunden til, at de sorte reagerede voldeligt. Han fortæller om den frygt for og det syn slaverne havde på de hvide mennesker, da han selv mødte en slave der spurgte ham “*En Slave spurgte mig en Gang i*

¹³ Evolution.dk – Carl Von Linné

fuldste Alvor, om de Sko, jeg gik med, var lavede af Negerskind: han saa, sagde han, de var af samme Farve som hans Hud.”(Isert) Men ikke nok med, at en sort kunne tro det om en hvid person, så fortæller han videre om, hvad de ellers havde hørt rygter om *“Andre siger, vi æder Negrene og laver Krudt af deres Knogler.*”(Isert) Synet på de hvide, set fra de sorte er altså ikke korrekt, måske er det i nogle få tilfælde, men det er tydeligt at høre, at slaverne var bange for at være iblandt de hvide mennesker. Der var nok ikke så mange danskere i 1700-tallet, der vidste hvor brutale forhold der var for slaverne og hvor voldelige vagterne var.

På et tidspunkt siger han *“Derfor tror de heller ikke, hvad Evropæerne siger, at de skal føres til et dejligt Land, men griber enhver Lejlighed til Flugt eller til at dræbe sig, for de frygter Døden mindre end Slaveriet i Vestindien.*”(Isert) Deres frygt for at komme med skibene er så stor, at de hellere vil slå sig selv ihjel, end at komme hen til de øer, hvor danskerne faktisk gav dem en løgn om, hvordan det ville være. Der er ingen tillid mellem afrikanerne og danskerne.

Når han beskriver den frygt slaverne havde på fragtskibene kan man også mærke hans sympati over for slaverne

“Tænk Dig Synet af en saadan Mængde Ulykkelige, som fordi de er født af Slaver, eller fordi de er fangne i Krigen, eller som uskyldige er stjaalne eller som af andre og ligegyldige Grunde er solgte til Evropæerne, nu føres i Lænker fra deres Fædreland til et andet, de ikke kender!”(Isert)

Hvor han lige bagefter nævner, at de ingen god fremtid har. Det tyder på at han skammer sig over situationen. Der ligger en masse sympati, skam og følelser i hans brev, når han beskriver de sorte, hvilket kan få læseren til at føle det samme som ham, og måske ændre deres syn på situationen. Det kan også være de sætter spørgsmål ved den grusomme behandling.

Isert nævner to andre eksempler på slaveoprør på fragtskibe, som viser hvor slemt det kan være, men det viser også at det altså ikke kun var en engangsforestilling som han var igennem, men at de sorte var så utilfredse og bange for, hvad de hvide ville gøre imod dem, at de kunne finde på at lave sådan nogle oprør. Det giver en vis troværdighed til modtagere af brevet at få at vide, at disse oprør sker og oftere end man tror og måske hører om. Når Isert begynder at skrive om hans oplevelse den dag, hvor oprøret skete, sker der pludselig en drejning. Hans tekst fanger læseren på en helt anden måde *“Da der nu i en saadan Mængde altid er stor Tummel, blev jeg opmærksom, ved at der pludselig blev ganske stille.*”(Isert) man bliver interesseret i, hvad der sker bagefter og bliver ved med at læse videre. Hans beskrivelse er meget detaljeret og beskrevet så man får skabt billeder om

lige præcis det han har oplevet. Man går ikke glip af den mindste detalje i hans oplevelse under oprøret.

“For i bedre Ro at kunne tage Livet af mig, trak Negrene mig da ved Fødderne forud i Skibet, hvor en af dem med en Kniv, som en anden netop havde været ved at barbære ham med, da Oprøret begyndte, gav mig en Flænge over Panden, Tindingen og igennem Øret til langt ned i Halsen.” (Isert)

Her får man også en sympati og medfølelse for ham, men man også et lidt dårligt syn på slaverne. Her er det dog vigtigt, at folk forstår, at de gør det på grund af den måde de bliver behandlet på og at de er bange. Og mange mennesker der stod i samme situation, ville nok have prøvet at gøre det samme som slaverne. Og da det er sket flere gange, beviser han bare endnu tydeligere, at det ikke er i orden og det er en af de måder slaverne gjorde modstand på. I forhold til Carstens rammer han hans publikum på en helt anden måde. Han har formået at inddrage patos og logos, hvor patos fylder næsten hele brevet med de beskrivelser han laver af slaverne. Han gør brug af negativt ladet ord omkring slaverne med en sympatisk virkning. Han bruger f.eks. ordene som ulykkelige, mindre heldige, uskyldige stjalne osv. Hans facts om de andre oprør er selvfølgelig logos, så man får et syn på, at han faktisk har styr på hvad der sker rundt omkring. Til sidst sidder læseren med en erindring om en beskrivelse af nedgjorte mennesker og bare generelt en nedtrykt stemning over situationerne han beskriver, men også at det er en forkert gerning de gør. Der er jo nok ingen, der gider at stå i den situation som slaverne gjorde og det var den tankegang han ville prøve at give læseren. Andre som var enige med Isert var den dansk/norske digter Christian Henriksen Pram. Udover at være digter var han også embedsmand, tidsskriftsredaktør og forfatter¹⁴ Hans tanker gik meget ud på menneskets rettigheder og de tanker der kom op igennem 1700-tallet om morale og humanisme. Pram skrev teksten ”Om Negerhandelen” i slut 1700-tallet, hvor den kom med i tidsskriftet ”Ny Minerva” Pram som skrev hans tekster i oplysningstiden, og det kan man også se i hans beskrivelse af de sorte

”Disse Folk ere hverken dumme eller onde, men tvertimod fromme, blide, åbenhjertige, giæstfrie, såvidt ikke deres ulykkelige Forbindelse med Europæerne havde svækket disse Egenskaber. De elske af naturen Fred;” (Pram)

¹⁴ Den Vestindiske arv - Menneskesyn

Han beskriver dem en del bedre end hvad Carstens og Isert gjorde. Han fremstiller dem som nogle positive og fredelige mennesker, der ikke vil harme nogle andre, med mindre de er truet eller bange *"deres Krigerlyst er kun Frugten af den Giærrighed, vi med vore andre Lidenskaber have meddelt dem."* (Pram) De oprør og de voldelige ting som slaverne gjorde en gang i mellem, vil Pram altså mene ikke ligger i deres natur, men det er noget de hvide har givet dem igennem deres vold og aggressioner. Som Isert nævner han også et eksempel på en forfærdelig begivenhed fra et britisk skib, hvor en slavemor ser hendes egen baby blive slået ihjel og derefter bliver hun voldtaget. Pram nævner at det ikke kun er slaverne det er synd for, men at han også har empati for dem der skal arbejde med slaverne *"Sådan er da Slavehandelen i sit indvortes Væsen for de ulykkelige Objecter, der ere dens Offere, og for de ligeså ulykkelige Subjecter, af hvilke denne udføres."* (Pram) Pram har den virkning af hans tekst, at den både har medlidenhed med de sorte og de hvide, som muligvis kan overbevise flere mennesker om, at det er en meget forkert gerning der bliver udført og det i den grad ikke er hverken etisk eller moralsk korrekt. Han giver skylden på bagmændene bag hele slaveriet, da han mener at ingen ville have startet det hvis det ikke var på grund af dem og den gode økonomi man fik ud af det. *"Dersom den ikke kunde skaffe individuel Fordeel for dens Entreprenører, ... kan man dog formode, at ingen vilde være så tåbelig at befatte sig dermed, eller tage den i forsvar."* (Pram) Han kommer rundt om flere ting end hvad Carstens og Isert gør. Carstens tekst er ren videnskab, hvor Isert har en masse medfølelse og egen historie. Pram kommer ind på at det både går ud over de sorte og dem der arbejder med dem, eksempler på dårlig behandling, hvad deres hverdag går ud på og hvordan han opfatter de sorte. Til sidst kommer Pram ind på, at det er imod religions og menneskelighedens sande bud at begå disse voldelige hændelser mod nogen som helst uanset om de er hvide eller sorte. *"... Så er den dog endnu håndgribeligere det modsatte af, hvad sand Religions og Menneskeligheds milde Bud fordre"*. (Pram) En slutning der i den grad vil få folk til at tænke en ekstra gang om hvad der sker.

Slavernes forhold iblandt danskerne var der forskellige syn på afhængig af hvem man var. Handelsmænd, plantageejere og andre, der havde job indenfor slaveri, ville gerne overbevise andre folk så meget de nu kunne om, at der ikke var noget i vejen med den metode de brugte på slaverne. Hvis ikke det lykkedes dem, så kunne de miste deres job, stilling og rigdom. Kritikerne satte fokus om alt det negative det oplevede, så og hørte om og kæmpede for at få overbevist alle om at afskaffe slaveriet.

Jo længere man kommer op igennem 1700-tallet ændrede synet sig med oplysningstiden.

Oplysningstiden betød, at tankegangen om menneskelige rettigheder og selvbestemmelse ændrede sig gevaldigt. Dog ændrede forholdet imellem danskerne og slaverne sig ikke på dette tidspunkt, men senere var oplysningstiden afgørende for slaveriets ophør.

De tre mænd har benyttet sig af forskellige virkemidler for at få det budskab ud, som de gerne ville. Carstens udtrykte sig med en del logos og fik opbygget en etos, hvorimod Isert ramte folk med patos og den skræmmende historie om oprøret. Pram som var enig med Isert ramte dog på alle tre, etos, logos og patos i hans forsøg på at udtrykke sine holdninger om slaveriet og måske få ændret danskernes tankegang.

Diskussion

Hvis danskerne havde givet en undskyldning til de Vestindiske øer angående slaveri, da det blev afskaffet, havde vi nok ikke stået i den store konflikt eller haft den store diskussion om, at vi skal undskylde nu 172 år efter. Om vi skal give en offentlig undskyldning til De Vestindiske øer, er en diskussion, som er blevet taget op flere gange i løbet af de sidste mange år. Efterkommerne der er tilbage på de vestindiske øer, har ikke glemt hvad Danmark var med til at gøre mod deres forfædre og det står også i de diverse slavereglementer og andre papirer med beviser på den brutale behandling fra den tidsperiode¹⁵

Nogen vil tænke, hvorfor vi ikke bare har givet en undskyldning for lang tid siden, men det er ikke så nemt som det lyder til at være. Der er forskellige grunde til, hvorfor vi ikke har gjort det endnu. Historikeren Claus Bryld siger ”... når man ikke vil sige undskyld, så har det det formentlig noget at gøre med, at man er bange for, at der vil komme økonomiske kompensationskrav fra beboerne”¹⁶ Beboerne på øen har krævet en undskyldning og ønsker erstatning og derfor er staten bange for, at hvis de først har sagt undskyld, så vil øerne også regne med at få den erstatning de har bedt om. Danmark har aldrig været udsat for en erstatning, som Canada og Norge har, hvor begge lande har givet en undskyldning og derefter givet en erstatning. Men en offentlig undskyldning har vi dog givet tilbage i 2019 angående Godhavns-sagen, hvor ingen erstatning blev krævet men alligevel gik der mange år fra, da det skete til undskyldningen, kom ud. Den første diskussion om den offentlige undskyldning startede i 1998, som markerede 150-året for slavernes frigivelse. Her udtaler Niels

¹⁵ Berlingske.dk – Danmark skal undskylde for slavehandel

¹⁶ DR.DK – Retoriker: Løkke forsøger at lukke kapitlet om slaver og kolonimagt

Helveg Petersen (R) sig om sin holdning til den offentlige undskyldning. Han mente ikke, at det ville komme til at få en rigtig betydning at få nogen til at undskylde for noget, de ikke var med til og at der heller ikke var nogen overlevende at undskylde til¹⁷. 15 år senere fik den Socialdemokratiske udenrigsminister Nick Hækkerup stillet §20 spørgsmål af Søren Espersen (DF) ”... vil udenrigsministeren så i den forbindelse bekræfte, at det ikke har været eller bliver dansk politik at undskylde for Danmarks rolle i begivenheder i fortiden?”¹⁸ var et af spørgsmålene han fik og dertil kom han med et meget langt svar, hvor han snakker udenom spørgsmålet. Hækkerup var meget enig med det Helveg sagde tilbage i 1998. Hækkerup gør det tydeligt i sine svar, at vi ikke kan ændre på fortiden og vi må stå fast ved den grusomme historiske begivenhed vi har været med til. Derfor er det også vigtigt for ham, at vi i dag fokuserer på nutidens og fremtidens slaveri og kæmper for at ingen skal leve i slaveri i dag¹⁹ I stedet for at sige, om det er dem, politikerne, der har ansvaret eller ej, kommer han også med nogle eksempler på, hvad Danmark gør nu og hvad vi skal gøre i fremtiden for at undgå slaveri,

”... Danmark i 2000 ved 200-året for slavehandlens ophævelse tog initiativ til en råds erklæring, der fastslog, at EU fortsat vil gøre sit yderste for at bekæmpe alle moderne former for slaveri og slavehandel.”²⁰

Som om at de gerninger og initiativer de medvirker i, er godt nok for både Vestindien og Danmark, så der ikke behøves en officiel undskyldning.

En der både er uenig med Espersen og Hækkerup er Nikolaj Villumsen (Ø) Han har i årevis krævet, at Danmark skulle komme med en undskyldning. Han nævner, at De Vestindiske øer er blevet præget af fattigdom, lavt uddannelsesniveau og nu står i krise på grund af det vi var med til, så det burde også være vores pligt at sige undskyld til dem, og hjælpe dem ud af krisen.²¹

100 år efter salget af de tre øer St. Thomas, St. Jan og St. Croix nævnte Lars Løkke Rasmussens, (daværende statsminister) vores fortid som slavenation i hans nytårstale d. 1. januar 2017.

¹⁷ Danmarkshistorien.dk - Debatten om en officiel undskyldning for slaveriet i Dansk Vestindien, 1998-2017

¹⁸ Danmarkshistorien.dk § 20-spørgsmål S 429 Om de tideligere Dansk Vestindiske Øer.

¹⁹ Danmarkshistorien.dk - § 20-spørgsmål S 429 Om de tideligere Dansk Vestindiske Øer

²⁰ Danmarkshistorien.dk - § 20-spørgsmål S 429 Om de tideligere Dansk Vestindiske Øer

²¹ Berlingske.dk – Hvis Danmark undskylder for slaveriet, kan det ødelægge vores selvbillede

”Mange af Københavns smukke gamle huse og palæer blev opført for penge tjent på slavers slid og udbytning på den anden side af jorden. Det er ikke en stolt del af danmarkshistorien. Det er skamfuldt”²²

Løkke udtaler sig ikke specifikt om en offentlig undskyldning men nævner blot kort vores fælles fortid. Lars Løkke og Nikolaj Villumsen besøgte i anledningen af 100 års dagen for salget af øerne, St. Croix den. 31. marts i 2017 for at medvirke til en ceremoni. De har dog hver deres udgangspunkt i besøget. Løkke vil gerne beklage for udnyttelsen og behandlingen, hvor at Villumsen stadig mener at de både skal undskylde og hjælpe beboerne på rette vej²³. I Løkkes tale fokuserede han på Danmarks og øernes fælles historie om den udnyttelse og de grusomme hændelser der fandt sted. Men igen undlader han at undskylde til øerne og nøjes med at beklage det²⁴. Løkke vil som Lisa Storm Villadsen nævner, lukke et kapitel i stedet for at åbne et kapitel og starte en proces.²⁵

Espersen udtalte sig i sagen i Kristelig dagblad, hvor han som mange andre er imod den offentlige undskyldning og helt enig i det, som Løkke fik sagt i sin tale. Han mener det er et lukket kapitel og nu skal vi lære de nye generationer om og af historien.²⁶

I sammenhængen med 100-års dagen har POV International givet Wayne James, som er jurist, lokalhistoriker og tidligere senator på de Amerikanske Jomfruøer til opgave om, at skrive en artikel, der forklarer hvorfor at slavernes efterkommere ønsker en erstatning og en undskyldning²⁷. Han kommer med argumentet;

”Da slaveriet blev afskaffet her i 1848, ophørte danskerne stort set med at investere i øerne. Da USA omsider købte dem i 1917, lå øerne i bund og grund i ruiner. Danskerne udnyttede os, for derefter at forsvinde. Mens andre kolonier opretholdt kontakten med de tidligere koloniherrer, blev vi reelt USAs myndlinge,”²⁸

²² Statsministerens nytårstale 2017 – 13:19-13:49

²³ Berlingske.dk – Hvis Danmark undskylder for slaveriet, kan det ødelægge vores selvbillede

²⁴ Danmarkshistorien.dk – Statsminister Lars Løkke Rasmussens tale ved Transfer Day på St. Croix, 31. marts 2017

²⁵ DR.DK – Retoriker: Løkke forsøger at lukke kapitlet om slaver og kolonimagt

²⁶ Kristeligt dagblad - Giver det mening at undskylde for slaveriet i Dansk Vestindien

²⁷ Pov.International - Dansk erstatning og undskyldning

²⁸ Berlingske - Danmark skal undskylde for slavehandel

Andre landes argument imod udbetalinger er at siden kolonitiden stoppede, har de støttet deres områder med udlandsbistand, katastrofehjælp mm. De undskyldninger Danmark kommer med, som han mener ikke er gennemtænkte nævner han i artiklen han lavede for POV International. F eks. Skrev han *"At de personer, der led skade, og de, som udførte skaden, for længst er døde og derfor ikke kan tildeles erstatning eller pålægges skyld"*²⁹ Denne undskyldning har flere danske politikere brugt, som Niels Helveg Petersen og Søren Espersen. Der er både de folkelige undskyldninger og de politiske undskyldninger siger han, hvor de folkelige undskyldninger går ud på, at der ikke er nogle nulevende danskere eller slaver, der var medvirkende. Og den politiske er at hvis man først har sagt undskyld, vil det føre videre til en erstatning³⁰ Men ifølge Astrid Nonbo (Forsker i erindrings- og historiepolitik) vil det nødvendigvis ikke komme til at koste os dyrt rent pengemæssigt, men den vil koste os dyrt på vores morale. Undskyldningen kan føre til at der bliver udløst et moralsk krav om de ting vi gjorde ved Grønland³¹

Som Benjamin Asmussen siger så er alle de undskyldninger danskerne kommer med set udefra danskernes perspektiv altså, at vi ikke får så meget ud af at undskylde, men han mener til gengæld, at modtagerne ville få gavn af en undskyldning.³² Så om der kommer en undskyldning i den nærmeste fremtid er ikke sikkert, selvom det er en diskussion, der allerede har været italesat i mange år. Sådan som det står til i 2019 er diskussionen sat på pause og det kan den gøre indtil næste "jubilæum"

²⁹ Pov.International Dansk erstatning og undskyldning

³⁰ Pov.International Dansk erstatning og undskyldning

³¹ Berlingske - Hvis Danmark undskylder for slaveriet, kan det ødelægge vores selvbillede

³² Berlingske.dk – Hvis Danmark undskylder for slaveriet, kan det ødelægge vores selvbillede

Konklusion

Handlen mellem Guldkysten, De Vestindiske Øer og Danmark startede omkring 1660'erne, da de andre europæiske stormagter begyndte at have kolonier. Danskerne erobrede og købte sig frem til de tre små øer St. Thomas, St. Jan og St. Croix hvortil de fragtede omkring 111.000 slaver, der kom fra den Afrikanske Vestkyst. Forholdene på fragtskibene var ulidelige for slaverne. Skibene var fyldt med så mange slaver som overhovedet muligt, selvom skibene var konstrueret til langt færre. Slaverne blev derfor nødt til at lægge meget tæt op ad hinanden, sat sammen to og to, hvor de ikke kunne røre sig. Derfor lå de også i deres egen afføring og opkast. Bakterier spredte sig og med den dårlige kost, mangel på C-vitamin og muligvis sygdomme der kom fra Afrika af, blev mange syge og dårlige. Ca. 16-20% af slaverne ombord døde af disse ting. På nogle skibe fik slaverne lov til at komme op på dækket, hvor de kunne få lidt frisk luft, dog kun hver anden dag. Da de kom til øerne, blev de solgt igen og kom ud på plantagerne. Det hårde arbejde, den dårlige hygiejne og de stramme regler var med til at nogle slaver døde på øerne. Dem der ikke kunne holde det ud og dem der ville ramme plantageejeren kunne finde på at gøre selvskade eller slå dem selv ihjel. Synet og forholdet mellem danskerne og slaverne ændrede sig igennem 1700-tallet. I starten var synet på slaverne bare, at de var anderlede og derfor skulle bruges som slaver for at man ikke tog nogen fra ens egen art, eller dem der lignede en selv. Men jo længere man kom op i 1700-tallet var der folk som Isert og Pram, der viste deres kritiske side af slavehandlen. Der blev skrevet tekster om de væmmelige metoder danskerne brugte mod slaverne og om det, at det var mod religionen og menneskelighedens sande bud. Den officielle undskyldning til De Vestindiske Øer i dag, er der ikke kommet nogen endelig afslutning på. Selvom øerne har krævet en undskyldning og en erstatning er politikerne især bange for, det store beløb de ønsker i erstatning. Men lige nu står diskussionen på pause og hvem ved, hvornår den starter den igen...

Litteraturliste

Bøger

Petersen, Rikke m.fl. (2017) Historielab.dk – *Da Danmark var en salvenation*: Internetadresse https://historielab.dk/wp-content/uploads/2017/04/370253_NV_vestindienbog_216x259mm_WEB-1-1.pdf Besøgt d. 10.03.2020 kl. 11.39

Rostgaard, Marianne og Schou, Lotte (2010). *Kulturmøder i dansk kolonihistorie*.

Artikler

James, Wayne (31.03.2017) *Dansk erstatning og undskyldning*” Internetadresse: <https://pov.international/dansk-erstatning-og-undskyldning/> Besøgt d. 05.03.2020 kl. 17.23

Pedersen, Evander (04.01.2017 kl. 00.00) ”*Giver det mening at undskylde for slaveriet i Dansk Vestindien?*” Internetadresse: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/giver-det-mening-undskylde-slaveriet-i-dansk-vestindien> Besøgt d. 05.03.2020 kl. 13.07

Ritzau (06.09.2001) Berlingske – ”*Danmark skal undskylde for slavehandel*” Internetadresse: <https://www.berlingske.dk/samfund/danmark-skal-undskylde-slavehandel?fbclid=IwAR1lcCDBfYsvQGNVqPLpzWXN8URbwB0qk26pkxRVMsMxrgX6TG4DhZyYvFw> – Besøgt d. 06.03.2020 kl. 11.54

Saal, Sarah (25.03.2017 kl. 21.35) ”*Hvis Danmark undskylder for slaveriet, kan det ødelægge vores selvbillede*” Internetadresse: <https://www.berlingske.dk/samfund/hvis-danmark-undskylder-for-slaveriet-kan-det-oedelaegge-vores-selvbillede> Besøgt d. 10.03.2020 kl.13.24

Quass, Lisbeth (03.01.17 kl.17.19) DR.DK – ”*Retoriker: Løkke forsøger at lukke kapitlet om slaver og kolonimagt*” Internetadresse: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/retoriker-loekke-forsoeger-lukke-kapitlet-om-slaver-og-kolonimagt> – Besøgt d. 05.03.2020 kl. 11.55

Tekster fra internettet

Espersen, Søren og Hækkerup, Nick (27.11.2013) § 20-spørgsmål om en officiel undskyldning til *De Vestindiske Øer, 27. november*: Internetadresse https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/20-spoergsmaal-om-en-officiel-undskyldning-til-de-vestindiske-oer-27-november-2013/#_ftn11 - Besøgt d. 06.03.2020 kl. 07.52

Gøbel, Erik (10.01.2017) *Den danske slavehandel, ca. 1660-1848*: Internetadresse <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/den-danske-slavehandel/> Besøgt d. 05.03.2020 kl. 08.02

Kjærgaard, Peter (??) *Carl Von Linné*: Internetadresse <https://evolution.dk/historie/tidlige-udviklingsideer/carl-von-linne/index.html> Besøgt d. 09.03.2020 kl. 19.30

Pedersen, Svend (177-89) *Om forholdene på danske slaveskibe*: Internetadresse: <https://mfs.dk/wp-content/uploads/2016/06/1973Omforholdenepaadanskeslaveskibe27-76.pdf> Besøgt d. 06.03.2020

Rasmussen, Lars (31.03.2017) *Statsminister Lars Løkke Rasmussens tale ved Transfer Day på St. Croix, 31. marts 2017*: Internetadresse <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/statsminister-lars-loekke-rasmussens-tale-ved-transfer-day-paa-st-croix-31-marts-2017/> Besøgt d. 05.03.2020 kl. 09.48

Villadsen, Lisa (20.06.2017) *Debatten om en officiel undskyldning for slaveriet i Dansk Vestindien, 1998-2017*: Internetadresse <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/debatten-om-en-officiel-undskyldning-for-slaveriet-i-dansk-vestindien-1998/> Besøgt d. 05-03-2020 kl. 07.30

Lunn, Ulla (???) *Menneskesyn*: Internetadresse: <http://den-vestindiske-arv.dk/om-projektet-og-hjemmesiden/menneskesyn/> Besøgt d. 08.03.2020 kl. 18.30

?, ? Rigsarkivet: Internetadresse: <https://www.virgin-islands-history.org/historien/slaveri/slavernes-helbred-ulykker-selvskade-selv mord/> Besøgt d. 09.03.2020 kl.13.07

?, ? Rigsarkivet: Internetadresse: <https://www.virgin-islands-history.org/historien/kolonimagt/sundheden-og-sundhedssystemerne/> Besøgt d. 09.03.2020 kl.11.35

Videoer

Rasmussen, Lars (01.01.2017) *"Statsministerens nytårstale 2017"* Tidsperiode 13.19-13.49
Internetadresse: <https://www.youtube.com/watch?v=wAwLHFLKPBU&t=831s> Besøgt d. 04.03.2020 kl. 18.44

Givende tekster

Carstens, Johan (1740) *J.L. Carstens om de slavegjortes biologi (o. 1740)* Internetadresse: <http://www.his2rie.dk/kildetekster/dansk-vestindien/tekst-15/> Besøgt d. 09.03.2020 kl.17.56

Isert, Paul (1787) *Paul Isert om oprøret på slaveskibet Christiansborg (1787)* Internetadresse: <http://www.his2rie.dk/kildetekster/dansk-vestindien/tekst-17/> Besøgt d. 09.03.2020 kl.18.40

